

Захаркіна Л.С.,

к.е.н.,

доцент кафедри фінансів і кредиту,
Сумський державний університет

РОЛЬ І МІСЦЕ ПОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ У СТРУКТУРІ ЗВЕДЕНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Анотація. Розглянуто та узагальнено методи формування доходної частини бюджету держави. Систематизовано основні напрями аналізу доходної частини бюджету. Проведено комплексний аналіз структури доходної частини зведеного бюджету України за 1992–2014 рр. Досліджено, що система податкових надходжень у цілому досить еластична, та значення коефіцієнтів еластичності окремих податків в період з 1996 до 2014 рік досить різко коливалися, що свідчить про їх «нестійку» еластичність. На основі отриманих результатів запропоновано шляхи вдосконалення формування доходної частини зведеного бюджету України.

Ключові слова: доходи бюджету, еластичність доходів бюджету, податкові надходження.

Вступ та постановка проблеми. Як свідчать статистичні данні, зведений бюджет України за обсягами надходжень значно поступається бюджетам багатьох європейських країн, як за абсолютними, так і за відносними показниками, тому питання формування його доходної частини набувають особливої актуальності. Сьогодні в умовах військового конфлікту, скорочення виробництва питання формування доходів зведеного бюджету набувають особливого гострого значення. Починаючи з 1992 і до сьогодні основна роль у формуванні доходів бюджету України належала п'ятьом податкам: податку на додану вартість, податку на прибуток підприємств, податку з доходів фізичних осіб, акцизному податку та миту. Проте зупинка підприємств, скорочення виробництва, неактивне освоєння нових ринків збуту суттєво впливають на надходження по цих податкам. У цих умовах постають питання реформування системи податкових надходжень, пошуку нових методів реалізації податкової політики держави, пошуку сучасних адаптованих до нинішньої ситуації в країні методів планування та прогнозування надходжень до бюджету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування та оптимізації доходної частини бюджету держави досліджували вітчизняні й зарубіжні вчені: С. Юрій, Й. Бескид, В. Дем'янішин [1], В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова [2], О. Василик, К. Павлюк [3], А. Соколовська [4], О. Тимченко, Ю. Сибірянська [5], А. Wildavsky, N. Caiden [6] та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження та аналіз формування системи податкових надходжень в структурі зведеного бюджету України є достатньо складним та багатостороннім процесом. Незважаючи на значну кількість наукових напрацювань у цьому напрямі, сучасний соціально-економічний розвиток України вимагає пошуку нових підходів як загалом до формування доходної бази бюджету держави, так і до формування системи податкових надходжень, зокрема.

Метою дослідження є комплексний аналіз податкових надходжень зведеного бюджету України за 1992–2014 рр. та роз-

робка рекомендацій щодо удосконалення формування доходної частини зведеного бюджету.

Результати дослідження. Мобілізація доходів бюджету в Україні може проводитись на податковій і неподатковій основі. Розглянемо основні методи аналізу доходної частини бюджету держави. Найпростішим методом її аналізу є структурно-динамічний. Даний вид аналізу дає змогу визначити абсолютні й відносні зміни статей бюджету за визначений період (горизонтальний аналіз), та визначити структуру доходів (вертикальний аналіз). Горизонтальний аналіз бюджету відбиває динаміку зміни статей бюджету держави порівняно з попередніми періодами. Вертикальний аналіз бюджету відображає структури доходів бюджету (структурний аналіз) на певну дату (динамічний аналіз). Окремим випадком структурно-динамічного аналізу є використання порівняльного та трендового методів аналізу у поєднанні, коли за ряд періодів визначається питома вага окремих надходжень у валовому внутрішньому продукті (ВВП) чи сукупних доходах зведених бюджетів. Графічний метод аналізу бюджету використовується для наочнішого відображення структурно-динамічного аналізу.

Досить широко сьогодні використовуються економетричні методи та моделі, сутність яких полягає у побудові факторної моделі і виявленні тих факторів, які найістотніше впливають на результативний показник.

Досить цікавою, на наш погляд, є рейтингова оцінка фіскальної значимості доходів бюджету та ступеня складності в управлінні з позиції їх мобілізації О. Тимченко та Ю. Сибірянської [5, с. 17–27]. Автори цієї методики виокремлюють 10 рейтингів, на основі яких розподіляють доходи бюджету на 4 групи. До I групи належать найкращі, з точки зору управління та значення для бюджету, доходи. До II групи – доходи, які забезпечують високі надходження, але управляти ними складніше. До III групи – легкі в управлінні доходи, але які не мають істотного фіскального значення. До IV групи – доходи, які не мають істотного фіскального значення та складні в управлінні, тобто такі, які доцільно вилучити зі структури доходів бюджету.

На сьогодні визначається доцільність використання аналізу еластичності системи доходів бюджету, використовуючи формулу (1) [7, с. 66]:

$$E = \frac{\Delta D}{\Delta ВВП}, \quad (1)$$

де ΔD – відсоткова зміна величини доходів за період часу;
 $\Delta ВВП$ – відсоткова зміна валового внутрішнього продукту за період.

Якщо коефіцієнт еластичності вищий за одиницю, то система доходів є еластичною, тобто зміни в обсязі надходжень до бюджету відбуваються вищими темпами, ніж зміни в обсязі ВВП. За нееластичної системи доходів (коефіцієнт нижчий за одиницю) зміна в обсязі ВВП не впливає на зміну в обсязі доходів держави або це відбувається набагато повільніше [7, с. 66–67].

Наведені методи аналізу прибуткової частини бюджету держави є простими у використанні, а також досить інформативними.

Апробація моделей аналізу доходної частини зведеного бюджету України

З метою гарантування достовірності інформаційного забезпечення, використаного в дослідженні, масив вхідних даних (див. табл. 1) було сформовано виключно із офіційних статистичних джерел Державного комітету статистики України, Національного банку України, Міністерства фінансів України. Для забезпечення співставності грошових одиниць (карбованців та гривень), дані наведено у доларовому еквіваленті. Переведення у доларовий вимір було здійснено на основі середньозваженого офіційного річного курсу карбованців та гривень до долара США.

На основі даних табл. 1 побудовано наступний графік (див. рис. 1), відповідно до якого можна зробити такі висновки: частка доходів зведеного бюджету у ВВП протягом 1994–2004 рр. поступово зменшувалася з 43% у 1994 р. до 27–28% у 2001–2004 рр., що було спричинено економічними трансформаціями та перехідним етапом в розвитку економіки України, проте починаючи з 2005 р. частка доходів зведеного бюджету у ВВП дещо стабілізувалася на рівні 29–31%, що в цілому відповідає західноєвропейській моделі перерозподілу ВВП через бюджет. Частка податкових надходжень у ВВП аналогічно протягом 1994–2004 рр. поступово зменшувалася з 28% у 1994 р. до 18–20% у 2001–2004 рр., починаючи з 2005 р. мала тенденцію до поступового зростання і у 2011–2012 рр. складала 26%, проте у 2013–2014 рр. знову скоротилася до 23%.

Рис. 1. Динаміка питомої ваги загальних доходів та податкових надходжень зведеного бюджету України до ВВП (1992–2014 рр.)

Джерело: складено автором

Можемо зробити висновок, що зведений бюджет України формується на близько 70–84% за допомогою податкових надходжень. Проте цього недостатньо, оскільки за європейськими нормами неподаткові надходження у структурі бюджету держави мають складати не більше ніж 5%. Ми ж спостерігаємо близько 15–24%, а у 2001р. – 30% (див. рис. 2).

Значне збільшення неподаткових доходів у 2001 р. до 30% виникло за рахунок включення до доходів зведеного бюджету власних надходжень бюджетних установ, які до 2000 р. не обліковувалися в доходах бюджетів, а також досить значних

Таблиця 1

Структура доходів зведеного бюджету України та значення ВВП у 1992–2014 рр., млрд дол. США

Рік	Номінальний ВВП	Доходи	Податкові надходження	Неподаткові надходження	Інші надходження	Податок на прибуток підприємств	Податок з доходів фізичних осіб	Податок на додану вартість	Акцизний податок*	Ввізне мито
1992	24,20	5,90	4,83	0,48	0,60	1,34	0,72	2,34	0,29	0,04
1993	32,67	10,93	8,81	1,59	0,53	3,19	0,63	3,80	0,55	0,44
1994	37,97	16,50	10,63	2,10	3,77	4,49	1,07	4,09	0,53	0,28
1995	36,97	12,14	8,59	1,92	1,62	3,30	1,08	3,08	0,27	0,29
1996	44,56	16,52	9,13	2,67	4,72	3,00	1,42	3,41	0,35	0,24
1997	50,15	15,10	11,15	3,02	0,94	3,11	1,77	4,43	0,65	0,38
1998	41,88	11,80	8,92	1,06	1,83	2,32	1,46	3,05	0,53	0,36
1999	31,58	8,18	6,00	1,02	1,16	1,50	1,07	2,05	0,43	0,20
2000	31,26	9,03	5,76	2,33	0,95	1,42	1,17	1,74	0,41	0,26
2001	38,01	10,23	6,83	3,06	0,33	1,54	1,63	1,93	0,49	0,33
2002	42,39	11,63	8,52	2,76	0,35	1,76	2,03	2,53	0,77	0,40
2003	50,13	14,12	10,19	3,42	0,51	2,48	2,54	2,36	0,98	0,63
2004	64,88	17,21	11,87	4,44	0,89	3,04	2,48	3,15	1,26	0,88
2005	86,14	26,18	19,14	6,20	0,85	4,58	3,38	6,60	1,55	1,33
2006	107,75	34,02	24,90	8,03	1,09	5,18	4,51	9,98	1,70	1,62
2007	142,72	43,55	31,93	9,62	2,00	6,81	6,89	11,76	2,09	1,90
2008	179,99	56,55	43,13	11,49	1,93	9,09	8,71	17,48	2,43	2,27
2009	117,23	35,04	26,71	7,50	0,83	4,24	5,71	10,86	2,78	0,81
2010	136,42	39,63	29,54	9,30	0,78	5,09	6,43	10,88	3,57	1,08
2011	163,16	49,99	42,01	7,50	0,48	6,92	7,56	16,33	4,26	1,31
2012	175,78	55,75	45,12	10,13	0,50	6,98	8,52	17,37	4,81	1,63
2013	183,31	55,40	44,28	10,63	0,48	6,88	9,03	16,05	4,59	1,66
2014	131,81	38,37	30,92	6,78	0,67	3,38	6,11	11,70	3,79	1,04

* – до 2010 р. акцизний збір

Джерело: складено автором на основі [8–11]

надходжень від приватизації майна [2]. З іншої сторони таку структуру доходів можна пояснити наявністю великої кількості неподаткових зборів і платежів, котрі не регламентувалися податковим законодавством.

Розглянемо детальніше місце прямих і непрямих податків у формуванні доходів зведеного бюджету України (див. рис. 3).

З рис. 3 бачимо, що роль прямих і непрямих податків до 2005р. постійно змінювалася. Так, у 1992 р. з уведенням нових податків – податку на додану вартість і акцизного збору замість податку з обороту і податку з продажу – частка непрямих податків зросла до 55%, а прямих – зменшилася до 43%. У 1993 р. переважали непрямі податки, але з 1994 до 1996 рр. прямі податки переважають у надходженнях зведеного бюджету. Це пояснюється підвищеннями ставки податку на доходи з 18 до 22%. Протягом 1997–1999 рр. переважають непрямі податки, проте з поверненням у 1997 р. податку на прибуток надходження від прямих податків стрімко зростають і протягом 1997–2004 рр. прямі й непрямі податки коливаються майже на одному рівні. Починаючи з 2005 р. і до сьогодні переважають непрямі податки, це пояснюється зниженням номінальної ставки податку на прибуток підприємства з 30 до 25% у 2006 р., прийняттям Податкового Кодексу у 2010 р., за якого ставка податку на прибуток підприємств у 2011 р. знижена до 23%, у 2012р. – до 21%, у 2013 р. – до 19% та зменшення частки податку на доходи на фізичних осіб внаслідок переходу у 2004 р. до плоскої шкали оподаткування у розмірі 13%. Незначна прогресивність податку на доходи на фізичних осіб (2011–2014 рр. діють дві ставки: 15 і 17%) значно не вплинула на тенденцію переважання непрямих податків у структурі зведеного бюджету України.

Серед усіх податків значна роль у формуванні доходів бюджету України належить податку на додану вартість, податку на прибуток підприємств, податку з доходів фізичних осіб, акцизному податку (до 2010 р. акцизному збору) та ввізному миту (див. рис. 4). За рейтинговою оцінкою доходів бюджету, яку розробили О. Тимченко та Ю. Сибірянська, саме ці 5 податків є базисом для формування доходів бюджету, оскільки вони не потребують значних затрат та зусиль на управління та мають істотне фіскальне значення, забезпечуючи високі надходження до бюджету [5, с. 17–27].

На рис. 4 можна простежити динаміку кожного з перелічених вище податків. Особлива роль у формуванні доходної частини бюджету належить податку на додану вартість (у 1992 р. він становив 48,5% сукупних податкових надходжень, у 2014 р. – 37,8%) та податку на прибуток підприємств (у 1992 р. він становив 27,8% сукупних податкових надходжень), але протягом 20-ти років його питома вага у податкових надходженнях поступово зменшувалась, так у 2014 р. податок на прибуток підприємств склав лише 10,9% податкових надходжень. Це пояснюється з однієї сторони поступовим зниженням ставок оподаткування та наданням податкових пільг – з метою стимулювання розвитку суб'єктів господарювання, а у 2014 р. – скороченням виробництва на

територіях, де ведуться воєнні дії, та відповідно скороченням фінансового результату до оподаткування.

Третім за важливістю є податок з доходів фізичних осіб, надходження від якого досить стрімко зростали і починаючи з 2001 р. або перевищували, або були на рівні з надходженнями від податку на прибуток підприємств і складали близько

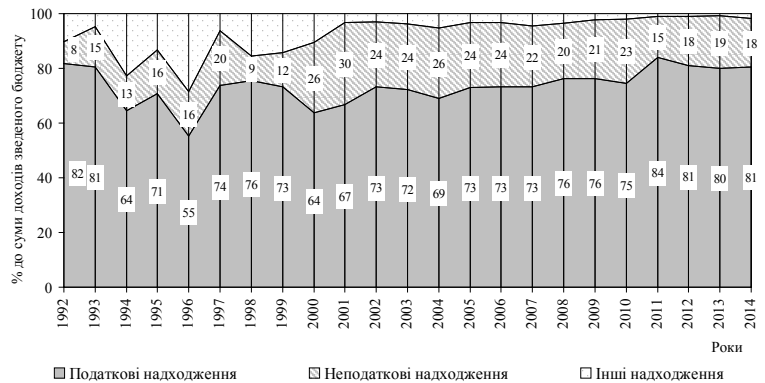

Рис. 2. Структура доходів зведеного бюджету України (1992–2014 рр.)

Джерело: складено автором

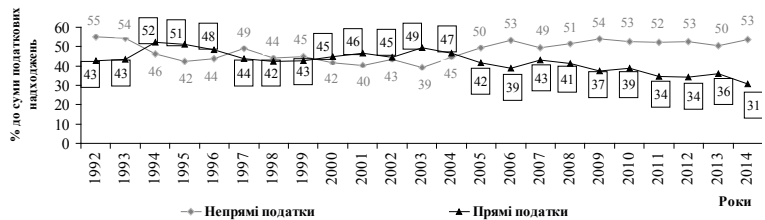

Рис. 3. Динамічний аналіз прямих і непрямих податків у структурі податкових надходжень зведеного бюджету України (1992–2014 рр.)

Джерело: складено автором

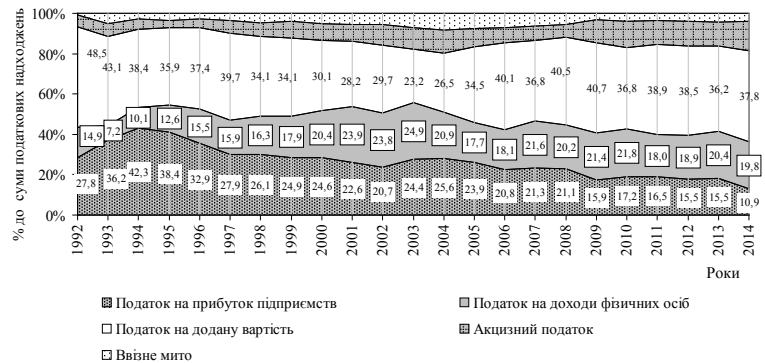

Рис. 4. Структурно-динамічний аналіз бюджетоутворюючих податків в Україні (1992–2014 рр.)

Джерело: складено автором

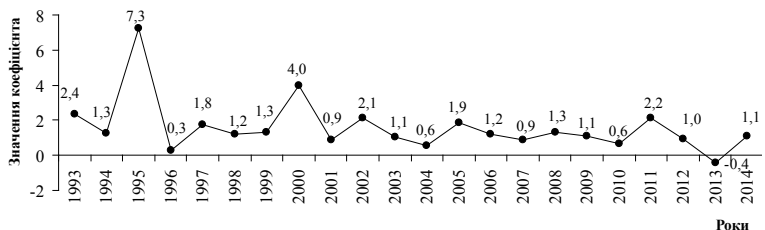

Рис. 5. Динаміка коефіцієнта еластичності системи податкових надходжень у 1993–2014 рр.

Джерело: складено автором

20–24% загальних податкових надходжень. У зв'язку з встановленням єдиної ставки податку у 2004 р. на рівні 13% надходження від цього податку дещо зменшилися до 21%, але внаслідок переходу до 2 ставок (15 та 17%) та розширення бази оподаткування (включення до бази оподаткування пенсій), у 2013 р. спостерігається поступове зростання цих надходжень до 20,4% загальної суми податкових надходжень.

Перегляд у 1996–1997 рр. ставок на підкацзніні товари та митних тарифів зумовило зростають надходження від мита та акцизного податку. З 2010 р. акцизний податок стабільно забезпечує надходження до бюджету на рівні 11–12% сукупних податкових надходжень.

Таким чином, спостерігаємо, що склад і структура доходів бюджету постійно змінюється, що зумовлюється постійними перетвореннями в податковій системі; намаганням держави вирішити фінансові проблеми за рахунок неподаткових доходів. У 2014 р. додається фактор військового конфлікту та економічної кризи.

Для більш повного дослідження було проведено аналіз еластичності системи податкових надходжень. Аналіз проводився на основі статистичних даних (див. табл. 1) відповідно до формули (1) та її модифікацій.

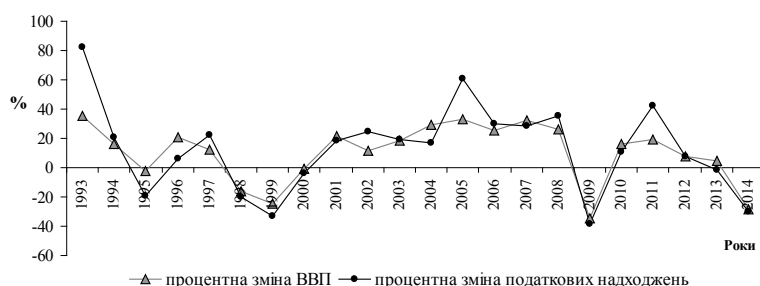

Рис. 6. Динаміка зміни податкових надходжень залежно від зміни обсягу ВВП

Джерело: складено автором

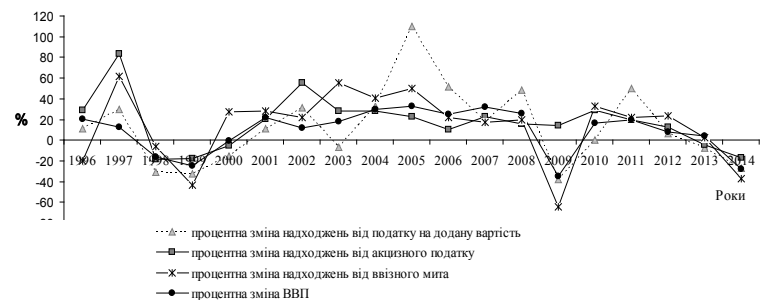

Рис. 7. Динаміка зміни непрямих податків залежно від зміни обсягу ВВП

Джерело: складено автором

Рис. 8. Динаміка зміни прямих податків залежно від зміни обсягу ВВП

Джерело: складено автором

Як видно з рис. 5 система податкових надходжень зведеного бюджету України є достатньо еластичною, тобто процентні зміни ВВП зумовлюють більші процентні зміни у величині податкових надходжень бюджету; на жаль, це стосується як позитивних, так і негативних процентних змін (див. рис. 6).

Так у 1995 р., у 1998–2000 рр., у 2009 р. та у 2014 р. за достатньо високих коефіцієнтів еластичності зниження темпів зростання ВВП привело до різкого зниження темпів зростання податкових надходжень.

З рис. 7 та 8 видно, що відсоткові зміни від податку з доходів фізичних осіб та мита майже кожного року перевищували відсоткові зміни величини ВВП, що свідчить про повноту їх сплати. Відсоткові зміни податку на додану вартість, акцизного податку та податку на прибуток досить часто відставали від процентних змін величини ВВП, що свідчить про ухилення від сплати даних податків та збільшення обсягів «тіньової» економіки.

Процес ухилення від сплати податку на додану вартість особливе місце мав у 1998–2001 рр., у 2003 р., у 2010 р. та у 2013 р., від сплати акцизного збору – у 2005–2008 рр., від сплати податку на прибуток підприємств – у 1996–2001 рр., 2004 р., 2006 р., 2012–2013 рр. (див. рис. 7–8).

Таким чином, можна підсумувати, що істотна частина надходжень від базових податків знаходиться в «тіні», що пояснюється високим податковим навантаженням. Водночас велика частина податків не сплачується у зв'язку з наданням великої кількості пільг.

Отже, хоча система податкових надходжень у цілому досить еластична, та значення коефіцієнтів еластичності окремих податків в період з 1996 до 2014 рік досить різко коливалися, що свідчить про їх «нестійку» еластичність, що у свою чергу ускладнює їх використання як інструментів автоматичного регулювання наповнення бюджету країни. Це пов'язано з постійним реформуванням податкової політики через постійну зміну податкових ставок, розширенням/скороченням баз оподаткування та кількості податкових пільг та їх користувачів, зміну режиму адміністрування тощо.

Висновки. Таким чином, основним напрямом удосконалення формування доходної частини бюджету України є: збільшення темпів зростання валового внутрішнього продукту; протидія розвитку тіньової економіки. Ці завдання прямо пов'язані з покращенням інвестиційного клімату в країні, котрий, у свою чергу, прямо пов'язаний з податковою політикою держави.

У 2014 р. податкову політику черговий раз реформували. У зв'язку з чим у випуску «Paying Taxes 2015» [12, с. 152-166] Україна зайняла 108-те місце зі 189, кількість податкових платежів скоротилася до 5 (з 28 у 2014 р.), кількість годин, що витрачається на розрахунок та сплату податків зменшилась до 350 год. (з 390 год. у 2014 р.), проте загальна ставка оподаткування склала 52,9% проти 54,9% – у 2014 р. Для порівняння, у Польщі у 2015 р. кількість платежів – 18, кількість часу – 286 год., загальна ставка оподаткування – 38,7% [12, с. 152–166]. Таким чином, бачимо, що трансформація податкової політики в Україні у 2014 р. мала дещо декларативний та несистемний характер. Кількість податків

зменшилася, проте загальна ставка оподаткування тенденцій до суттєвого скорочення не мала.

У 2015 р. відбулося багато позитивних реформ, як наприклад, зниження рівня оподаткування фонду оплати праці, впровадження електронної реєстрації податкових накладних, визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток відповідно до правил бухгалтерського обліку та ін. Звичайно ці зміни у податковій системі покращили позиції України у податковому рейтингу «Paying Taxes 2016». Україна зайняла 107-те місце зі 189, кількість податкових платежів та кількість годин, що витрачається на розрахунок та сплату податків залишилися на рівні 2015 р., проте загальна ставка оподаткування склала 52,2%, що лише на 0,7% менше попереднього року [13, с. 130–144].

Таким чином, бачимо, що у 2015 р. зміни у податковій політиці знову мали несистемний характер. Отже, фіскальна спрямованість податкової політики сьогодні дещо нівелює позитивні зрушення у напрямку активізації економічної діяльності суб'єктів господарювання, що, у свою чергу, перешкоджає росту ВВП, а відповідно і росту податкових надходжень.

Шляхами подальшого удосконалення податкової політики України з метою збільшення темпів зростання ВВП і відповідно збільшення темпів зростання податкових надходжень є такі:

1) зміщення фіскальних аспектів з виробничої діяльності, наприклад, шляхом подальшого реформування майнового оподаткування, зокрема багатства та предметів розкоші;

2) скорочення розриву між прямими та непрямими податками у структурі податкових надходжень на користь прямих, так як непрямі податки (переважно ПДВ) підвищують рівень цін, що скорочує рівень споживання, а відповідно і сукупний попит, що знову ж таки зумовлює скорочення ВВП;

3) встановлення диференційованої ставки ПДВ, зокрема, у розрізі товарів першої необхідності та широкого вжитку;

4) скорочення ряду податкових пільг, котрі не виконують свого економічного призначення.

Література:

1. Бюджетна система України: навчальний посібник / [С. Юрій, Й. Бескид, В. Дем'янішин та ін.]; за заг. ред. С. Юрія. – К.: НІОС, 2000 – 400 с.
2. Бюджетний менеджмент: [підручник] / [В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.]; за заг. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2004. – 864 с.
3. Василик О. Державні фінанси України: підручник / О. Василик, К. Павлюк. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 608 с.
4. Соколовська А. Податкова політика в Україні у контексті її впливу на розвиток економіки / А. Соколовська // Фінанси України. – 2006. – № 9. – С. 70–81.
5. Тимченко О. Оптимізація структури доходів бюджету: застосування рейтингової оцінки / О. Тимченко, Ю. Сибірянська // Фінанси України. – 2008. – № 7. – С. 17–27.
6. Wildavsky A. The New Politics of the Budgetary Process (5-th ed.) / A. Wildavsky, N. Caiden. – Chicago, IL: Longman 2003. – 360 p.
7. Лютий І. Податки та споживання в економіці України / І. Лютий, А. Дрига, М. Петренко. – К.: Знання, 2005. – 335 с.

8. Офіційний курс гривні до іноземних валют (середній за період 1992–2014 // Сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693080.
9. Статистичний щорічник України за 2004 рік // Державний комітет статистики України / за ред. О. Осауленко; відп. за вип. В. Голубко. – К.: Консультант, 2005. – 591 с.
10. Статистичний щорічник України 2007–2013 // Комплексні статистичні публікації Державного комітету статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/01/Arch_zor_zb.htm.
11. Бюджет України – 2014: статистичний збірник Міністерства фінансів України // Сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minfin.gov.ua/news/view/statystychnyi-zbirnyk-ministerstva-finansivukrainy-biudzheta-2014?category=bjudzheta&subcategory=poperedni-bjudzheta>.
12. Paying-Taxes-2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Special-Reports/Paying-Taxes-2015.pdf>.
13. Paying-Taxes-2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Special-Reports/Paying-Taxes-2016.pdf>.

Захаркина Л.С. Роль и место налоговых поступлений в структуре сводного бюджета Украины

Аннотация. Рассмотрены и обобщены методы формирования доходной части бюджета государства. Систематизированы основные направления анализа доходной части бюджета. Проведен комплексный анализ структуры доходной части сводного бюджета Украины за 1992–2014 гг. Доказано, что система налоговых поступлений в целом достаточно эластичная, и значения коэффициентов эластичности отдельных налогов в период с 1996 по 2014 год достаточно резко колебались, что свидетельствует об их «неустойчивой» эластичности. На основе полученных результатов предложены направления совершенствования формирования доходной части сводного бюджета Украины.

Ключевые слова: доходы бюджета, эластичность доходов бюджета, налоговые поступления.

Zakharkina L.S. Role and place of tax revenues in the structure of consolidated budget of Ukraine

Summary. Methods of formation of the state revenues were examined and generalized. The main ways of revenue were systematized. Complex analysis of the revenue structure of consolidated budget of Ukraine was conducted for the period of 1992–2014. It was discovered that the system of the tax revenues in general is quite flexible and flexibility indices of definite taxes varied during 1996–2014 greatly, that witnesses their non-stable flexibility. On the basis of received results it was offered the ways of improvement of revenues formation of the consolidated budget of Ukraine.

Keywords: budget income, flexibility of budget income, tax revenues.